

Кўннинг муҳим воқеалари

● Сирдарё вилояти ҳокимлигида вилоятда бўла парварошнинг аҳолига бағишланган йилги бўлди. Унда туман ва шаҳар ҳокимлари, уларнинг биринчи ўринбосарлари, қишлоқ хўжалик дондор бошқарма, корхона ва ташкилот раҳбарлари, вазириликлар, уюшма ва бирлашмалар вакиллари қатнашди. Йилги ишони Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси И.Жўрабеков бошқарди.

● Эллиқалба туманида мамлакатимиз мустақиллигининг 10 йиллигига бағишлаб «Нафосат - бўстоним меннинг» ёшлар фестивали ҳамда Ўзбекистон, Қорақалпоғистон, Татаристон ва Туркменистон халқ артисти Отажон Худойшукров хотирасига бағишланган ёш ижрочиларнинг 2-республика кўрик-танлови бошланди.

● Паркент туманининг хушманзара «Кумушкон» оромгоҳида ногирон болаларнинг «Мафтунок ранглар жилоси» мавзудаги аъёнани халқаро бадий кўрик-танлови Тошкент вилояти босқичи ахун ясалди.

● Ватанимизнинг жанубий сарҳадларини қўриқлаётган Термиздаги чегарачилар бўлимида сурхондарёлик мўйқалам усталарининг мамлакатимиз мустақиллигининг 10 йиллигига бағишланган «Шу азиз Ватан барчамизники» мавзудаги кўргазмаси ташкил этилди.

● Учқудуқ шахрида замонавий сут заводи фойдаланишга топширилди.

● Ўзбекистон Бадий академияси Тошкент вилояти ҳокимлиги билан ҳамкорликда Олмалик шахридаги «Кимёгар» маданият саройида устоз-мураббий Р.Ахмедовнинг Бадий академия тасарруфидаги Республика бадий кўргазмалар дирекцияси захирасида сақланаётган ва турли йилларда яратилган портрет, манзара, натюрморт жанрларида оид асарлари кўргазмасини ташкил этди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори

Олий ўқув юртларида тўлов-контракт асосида ўқиш учун таълим кредитлари бериш тўғрисида

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида белгиланган вазифаларни амалга ошириш, ёшларнинг таълим олиши учун янада кенг имкониятлар яратиш, олий маълумот олаётган фуқароларни ижтимоий муҳофаза қилиши кучайтириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки, тижорат банклари республика олий ўқув юртларида тўлов-контракт асосида ўқишга тўлаш учун тижорат банклари томонидан таълим кредитлари бериши 2001/2002 ўқув йилидан бошлаб амалиётга жорий этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

Белгилаб қўйилсинки, таълим кредитлари тўлов-контракт асосида ўқиш учун олий ўқув юртларига қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси фуқароларига, уларнинг ота-оналари ёки васийларига берилади.

2. Олий ўқув юртларида тўлов-контракт асосида ўқиш учун таълим кредитлари бериш тўғрисидаги Низом тасдиқлансин.

3. Тижорат банклари, Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги ва олий таълим муассасаларининг: чин етимлар, «Меҳрибонлик уйлари»да тарбияланганлар ҳамда болалиқдан 1 ва II гуруҳ ногиронлари учун - фойзсиз таълим кредитлари бериш;

кам таъминланган оилалардан чиққан талабалар учун - кредит учун қўшилган фойзалар суммасининг 50 фойзини Иш билан таъминлашга қўмаклашиш давлат жамғармаси маблағларидан тўлаган ҳолда имтиёзли кредитлар бериш тўғрисидаги таклифлари маъқуллансин.

4. Тижорат банклари: кредитнинг асосий суммаси ўқув юртини битиргандан кейин қайтариладиган имтиёзли даврли кредитлар бериш; таълим кредитлари учун фойз ставкаси миқдорини Марказий банкнинг амалдаги қайта молиялаш ставкасидан юқори бўлмаган миқдорларда белгилаш тавсия этилсин.

5. «Ўзтелевизио» компанияси, Миллий ахборот агентлиги оммавий ахборот воситаларида таълим кредитлари, шу жумладан, имтиёзли шартлардаги таълим кредитлари олиш имкониятлари ва уларнинг ижтимоий аҳамияти кенг ёритилишини таъминлансин.

6. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосарлари Р.Азимов ва Ҳ.Кароматов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 2001 йил 26 июль

УЛУҒБЕК ИЗДОШЛАРИ САМАРҚАНДА

XX аср дунё тарихига коинот асри сифатида муҳрланди. Аср охирига келиб эса ўзбек космонавтикаси, деган атама ҳам пайдо бўлди.

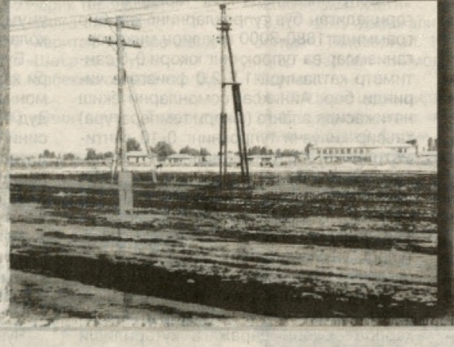
Чунки космонавтика соҳасининг ривожланишида ўзбек олимларининг, космонавтларининг ҳам ўзига хос хизмати бор.

Самарқандда иш бошлаган XIII халқаро аэрокосмик мактаби анжуманининг мақсади юртимиз ёшларининг мазкур соҳага қизиқишларини янада ошириш, уларни космонавтика янгиларида боҳаб қилиш ва имкониятларини синая қўришдан иборат. Мамлакатимиз мустақиллигининг 10 йиллиги ва инсоннинг коинотга парвоз қилганининг 40 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган ушбу анжуманда республикамиз вакилларида ташқари Россия, Қозғистон, Қирғизистон, Озарбайжондан келган космонавтикага қизиқувчи ёшлар иштирок этмокда.

Ёшлар анжуман давомиди бир қатор мусобақаларда, конструкторлик машғулотларида, кўргазмаларда иштирок этади. Таниқли олимлар, конструкторлар, В.Жониев, С.Шарипов, В.Ляхов сингари космонавт-учувчиларнинг маърузаларини тинглайди.

(ЎЗА)

ТУТАЁТГАН ДАЛАЛАР

«Қишлоқ ҳаёти» газетаси саҳифаларида далаларни шудгорга тайёрлашдан олдин, ўт қўйиш ҳолатлари содир қилинаётганлиги ҳақида, ўтган йилдан буюн бир қанча танқидий мулоҳазали мақола-лар берилди.

Айниқса, газетанинг 2001 йил 28 июндаги сониди чоп этилган «Ўт қўйганининг қўли синсин» сарлавхали мақола мавзунинг долзарблиги туфайли кўпчиликнинг эътиборига тушди.

Республикамизнинг нуфузли идора ва ташкилотларидан мақола юзасидан жавоб хатлари келди, шунингдек, тахририятга қўнғироқ қилишиб, ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

Кимдир оралик экинларни екиш учун ерни тайёрлашда далладан бўшган ерларни ёқиб юбориш йўли билан тозалашни афзал деб билса, яна кимдир ўсимлик қолдиқларини ёндириш тупроқ унумдорлигининг пасайишига сабаб бўлади, дедимокда.

Афсуски, ҳамон далалар ёндирилмокда. Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасидан бизга берган маълумот бўйича, жорий йилнинг 1 июли кунига қадар Республика бўйича 906 гектар далладан бўшган майдонлар ўт қўйиб, ёқиб юборилган. Шунинг учун газета яна ушбу мавзуга қайтиб, ерни ёқиб ёқиб ёқиб ҳақида мутахассис олимлар, ҳукушунослар ва деҳқонлар фикрини газетонлар ҳукмига ҳавола этишни лозим топди.

Катта йўлдан кетаётганингизда йўл ёқасидаги далаларда кўкка ўрлаётган қўққ тутиқни қўриб, ёнгин содир бўлдимикин, деб хушёр тортасиз. Димонингизга урилган аччиқ дуд, қоп-қорайиб қўйган далалар кўнглингизда гашлик ўйғотади. Бўғдой поялари, хас-хашаклар ёнмокда, замин куймокда, даладан ризқини териб юрган паррандалар қуюқ тутун қўршовидан қичолмай, кўкка учолмай,

● **Далладан бўшаган майдонларга ким ўт қўяпти?**

● **Сомонпояни ёндириб ерни тозалаш афзалми? Бу ҳақда деҳқон нима дейди? Олим-чи?**

олювда жизганак бўлмокда. Ён-атрофдаги дов-даракларнинг ям-яшил барглари олов тафтидан буришиб, зангор тусга кирмокда.

Яқинда ушбу далаларда олтин бошоқли бугдойлар денгиздай мавжланиб, кўзни қувонтирар эди. Она замин муруввати ва эҳсонидан баҳраманд бўлган баъзи деҳқонлар хослини йиғиштириб олгач, сомонпояларга ўт қўймокдалар. Албатта, биз деҳқонларнинг бу хатти-ҳаракатларини қоралашдан ва уларни ўт қўйувчилар деб айбашдан йироқмиз. Бирок, шудгорлашдан олдин ерни бугдой пояларидан тозалаш учун баъзи жойлик жамиятида 19 гектар, «Хақиқат йўли» очик турдаги хиссадорлик жамиятида 7 гектар далладан бўшаган майдонларга ўт қўйилган.

Ўриб олинган бошоқли дон майдонлари ёқиб юборилганлиги ҳолатлари юзасидан прокуратура тўрт кишини Мазмунрий жавобгарлик тўғрисидаги Кодекснинг 211-моддаси 1-қисми билан маъмурий жавобгарликка тортди. 14 киши қонунни бузмаслик тўғрисида огоҳлантирилди.

Турсунбой МУЛЛАБОВЕВ - Ўрта Чирчиқ туманидаги «Ўзбекистон» ширкат хўжалиги ҳосилоти:

«Қишлоқ хўжалик экинларига зарар келтирувчи турли хашаротларга қарши курашининг икки йўли бор: кимёвий ва механик. Кейинги йилларда далаларимизда хасва хашароти ниҳоятда кўпайиб, ҳосилдорликка салбий таъсир қўрсатаятган эди. Бу хашаротлар асосан ернинг устки қисмида яшайди. Далладан бўшаган майдонлар ёқилганда, бу хашаротларнинг 90-100 фойзи қирилиб кетади.

«Кейс» қомбайни билан далла ўрилганда 30-40 сантиметр бугдой пояси қолади. Ерни эса вақтида шудгорлаш керак. Поялар эса хайдов тракторларининг плуглари орасига тикилиб қолиб, ернинг сифатсиз шудгор қилинишига сабаб бўлади. Поя орасига тикилиб қолган плуг тишлари ернинг устида сирганади, холос. Аслида эса ер 30-40 сантиметр чуқурликда ҳайдалиши керак. 10-15 сантиметр чуқурликда шудгорланган майдондан келаси йил юқори ҳосил олишни умид қилмасамиз ҳам бўлади. Шунинг учун сомон пояларини қуйдириш энг осон, қулай ва арзон усул деб ҳисоблайман.

Ерники поялардан тозалашда бошқа технологияларни қўллаш учун катта маблағ зарур бўлади. Авваломбор, хўжаликларда шундай техника воситалари йўқ.

(Давоми 2-бетда)

АТИГИ ЮЗ САТР

Қадим Шарқда азалдан ота-онани эъзозлаб, уларнинг иззат-ҳурматини ўз ўрнига қўйиш фарзандларнинг энг олий бурчи саналиб келинган.

БИРИ - ОЙ, БИРИСИ - ҚУЁШ

Кейинчалик Шарқ маданияти ва турмуш тарзини юқори босқичга кўтарган Ислам динида ҳам ота-онани ахтиром ҳар бир мусулмоннинг зиммасидаги муқаддас фарз ва қарз эканлиги уқтирилади. Падару волидаларга нисбатан муносабатлар халқимизнинг миллий қадриятларида ҳам ўз аксини топган. Улғу алломаларимиз яратиб қолдирган бебаҳо дурдоналарда бу масалага алоҳида эътибор қаратилади. Хусусан, ҳазрат Навоий «Хамса» асаридида ёзади.

Бошни фидо айла ато бошига Жисмини қил садқа ано қошига.

Тун-кунунга айлагали нурфос Бирисин ой англа, бирисин қуёш.

Ўтмишда ҳам, ҳозир ҳам бу икки улғу зоти эъзозлаб, уларни «ой ва қуёш» ўрнига қўйишга солиҳ фарзандлар хамма эл ардоғида яшаб, ҳеч қачон хор-зор бўлмаганлиги ўз ибодатини топиб келган. Бирок, ота-онасига тик боқиб, уларнинг қадрига етмай-диган кимсаларнинг эл нафратига, Яратганининг қадрига йўлиқиб, қилиш ҳам ҳеч қанга янгиллик эмас.

Ота-онага нисбатан юқсак ахтиром фарзандларнинг қундалиқ муомаласида, улар билан суҳбатлашиш ҳаракатида намоён бўлади. Турги, ахтиром бугунги кунда «падари бузруквор», «волидан муҳтарам» каби иборалар қундалиқ истеъмолда ишлатилмас. Бирок «отакон», «онажон» деген уларни бошига қўтариб ардоқлаётган ўғил-қизлар, шўқри, орамизда қўлаб учрайди. Аммо, баъзида ўзига бино қўйган, тақаббур олифталарнинг ўз қадрдонлигига нисбатан ҳурматсизларча муносабатини қўриб ёқа ушлашдан нарига ўтолмайси.

Бундай кимсаларнинг ота-онасига нисбатан доимий муомала тарзини-ку қўя турайлик. Улар ҳақида орқавордан «мамашқа», «мамуля», «кампири», «пахан», «бобой», «оксокол» каби беандиша сўзларни тилга олишайтгани кишига огир ботмай-дими? Ўзгидан боди қириб, шоди қийаётган бундай беандишларга қараб, «Еш онингни қаритиб, ногрул отангининг соқолига оқ ўшириб, яна бундай бондонлик қўлишига уялмайсанми?», дейдиган мард топилса қани?

Бу гапларни ўқиб, ахтиром «Шунга шунчаликми?» деб елка қисаётгандирсиз. Одатда, майда-чуйда иллатларни эътиборсиз қолдирамиз, улар катталашади, ҳавфли тус олганда бартараф этишдан ожиз қоламиз. Шу маънода ота-онага нисбатан эзгина ҳурматсизлик ҳам эътиборда бўлмокда ва бундай қўнғилсиз ҳолатларнинг олди вақтида олимони жоиз.

Рустам ЖАБОРОВ

ҲОСИЛ ТАҚДИРИ - ПАРВАРИШГА БОҒЛИҚ

Июл ойи иссиқ ўтмокда. Демак, гўза ва бошқа экинларнинг сувга бўлган талаби янада ортади. Сув эса бизнинг минтақада, айниқса, кейинги икки йилда жуда қамайиб қолди. Шу туфайли сувчиларимизнинг масъулияти ортади. Сувдан фойдаланиш коэффициентини улар ишининг бош мезонидир.

Сугориш сифати сувчиларнинг иш тажрибасига, илм-фан ва ишлаб чиқариш ютуқларини ишлата олиш маҳоратларига, хўжалик раҳбарларининг сувчиларга муносабатига, уларга яратишган иш шaroитига боғлиқ, албатта.

Гўза парвариши деганда, уни фақат сугориш эмас, культивация қилиш, бегона ўтларни қошиш, касаллик ва зараркундаларга қарши кураш чоралари, қилиш ишлари ҳам тушунилади.

Бу йилги шaroитда гуллаш ва ҳосил тутиш даврида сизот сувлари чуқур жойлашган ерларда гўзани сугориш меъёри гектарига 800 кубометр, ўрта ва огир тупроқли ерларда 800-900 кубометр белгиланади.

Сувни тежаш учун гўзалар енгил тупроқларда июл ойида 14-16 соат, ўрта ва огир соат давомиди сугоригини баҳона қилиш, фақат ўзини ўйлаб сувни исроф бўлишига йўл қўйиш вазиятини мушкуллаштиради.

Сув олиш олдида қатор орасига сугориш эгати очилади. Тупроқни бир текис намлатиш учун қалта эгатдан сугориш самаралидир. Масалан, Наманган вилояти Чуст тумани хўжаликлари ўқарқлар орасини, ҳатто, 30-50 метр қилиб олишган. Бу сувни тежашга олиб келмокда.

Хоразм вилояти Гурлан тумани «Ўзбекистон» ширкат хўжалиги далаларида ҳам биз сув танқислигини сезмадик.

Бу майдонларда чигит апрелнинг биринчи ўн кўнлигидида экилган, - деди раис Рустам Авезов. - Кечроқ муддатда экилган майдонларда эса чигит суви билан уруғни ундириб олди. Бу тақриба кўп хўжаликлар учун ибрат бўлиши керак.

(Давоми 2-бетда)

ТАХЛИЛ

Жорий йилда об-ҳавонинг курғоқчилик келиши жойларда табиий ўт ва асосий майдонларга экилган озук экинлари майдонларига ҳам ўз таъсирини кўрсатмасдан қолмади.

Шундай огир шaroит бўлишига қарамадан республикамизда бугунги кунга қадар 1016 минг тонна ёки режанинг 56 фойзи миқдориди дағал хашак жамғарилди.

ҚИШЛОВГА ТАЙЁРМИСИЗ?

ёки ем-хашак ўрнига баҳоналардан «хирмон» уяётганлар хусусида

Сурхондарё, Тошкент, Жиззах ва Қашқадарё вилоятларида бу кўрсаткич 67-89 фойзга етказилди. Айрим вилоятларда эса ҳар хил сабабларни рўқча қилиб, дағал хашак жамғаришга ўта масъулиятсизлик билан ёндошмокдалар. Натигада Хоразм вилоятида 20, Қорақалпоғистон Республикасида 34, Андижонда 37, Самарқандда 43, Наманганда 46 ва Сирдарё вилояти хўжаликларидида дағал хашак жамғариш

режаси 51 фойзга бажарилган, холос.

Бир шартли молга озук тайёрлаш республикада 4,7 центнерни ташкил этгани ҳолда Қорақалпоғистон Республикаси, Андижон, Самарқанд, Фарғона ва Хоразм вилоятлари хўжаликларидида ўтган йилга нисбатан 0,1-2,4 центнергача кам жамғарилган.

Июл ойи учинчи ўн кўнлигига 56 фойзи миқдориди дағал хашак жамғариш аҳоли таҳлил қилиб

қўрилганда, қорвадорлар ёзининг долзарб онларидан унумли фойдаланмасдан ўтган йилнинг шу даврига нисбатан сурьатни қамайтириб юбормокдалар. Ҳушлардан, Қорақалпоғистон Республикасида 11,5 Андижонда 15,3, Жиззахда 26,2, Наманганда 10,1, Самарқандда 16,8, Сирдарёда 13,1 ва Хоразм вилояти хўжаликларидида 3,4 минг тоннага кам ем-хашак жамғарилган.

(Давоми 2-бетда)

МАВЗУГА ҚАЙТИШ

Таниқли адиб ва журналист Мақсуд Қориев етмиш беш ёшга тўлди. Муҳтарам устозни табарруқ сана билан барча ҳамкасблар ва муштарылар номидан биз ҳам самимий муборакбод этамиз.

Қуйида адибнинг кўнгли дафтаридан бир лавҳа эълон қилинмокда.

«Ойдин кечалар» номли илк лирик қиссам биринчи марта «Гулистон»да эълон қилинган. Шундан бери, маъна, қанча йиллар ўтиб кетибди. Инсон ҳаёти, ёшлиги гўё дарёга қиёс. Қўшиқда қуйланганидек: «Оқар дарё экан, оқди-да кетди», энди ҳеч қачон орқага қайтмас. Умр ҳам, ёшлигинг ҳам. Ахир инсон ҳаётида ёшлик бир бор келади-да!

«Лекин ойдин кечалар, азиз дўстларим, гўё абадийдек. Ойлар, йиллар ўтса ҳамки ҳар йил, ҳар ой, ҳар баҳор қайтиб келаверади. Уша қўхлик фазо маликаси мағрур сузаверади. Уша сокин дарё ой нурида мавжланиб оқаверади...»

Биринчи саҳифаларида садан сатрлар эслаб, «Ойдин кечалар» қиссаси билан боғлиқ бир қикоятни сўзлаб бермокчиман.

Қўпчилик баҳорни севади ва интизорлик билан кутади. Ахир гуллар фаслини ким севайдими дейсиз? Аммо мен баҳор билан бирга неғадир ёз фаслини ёқтираман. Оқар сувлар, сарҳовулар, мовий денгизларда қўмилиб, қўшининг ҳаётбахш нурларидан баҳра олиб роҳатланишга не етсин!..

Иссиқ кунлар бошланиши билан Қора денгиз соҳилидаги оромгоҳда дам олишга кетдик. Гўё сокинлик қўчоғидасан. Фақат денгиз тўлқинларининг шовуллашии, атроф тоғлардан, сўлим тоғлардан эсаётган майин еллар кишига роҳат-фароғат бахшида айларди.

Оромгоҳнинг биз жойлашган хонасидан мовий денгиз қақтедек кўришиб турарди. Нақадар гўзал, мафтунок, бекиёб кўркам бир манзара! Уммондек бепоён денгизга маҳлиё бўлганча тикилиб қоламан. Қараган-а, бир кунда бир неча хил рангга қириб товланди. Эрта тонгда бошқача, қуёш чикқач, яна бошқа рангга қириб олади.

(Давоми 4-бетда)

ТАБИАТ ВА ИНСОН

Бир воқеа: Зарафшон тоғ тизмасининг жанубий тарафидида яшардик ўшанда. 15 ёшли боламан. Тоғ этакларида мол боқиб юргандим. Ёз фасли. Тоғ адирларидаги ўт-ўланлар қарқаб, олтин тусини олган.

«Хайригул!», «Сейриқуйруқ-гул!», «Кўккуз» гуллари авжи очилган ҳавзо кунлари эди. Яланг оёқ, қўлимда чўпон таёгим, қўйнимда Кунтўғиш достони, қирдан молларни қайтариб

ЎҚИЛОН

келаётгандим. Сувга ҳайдайди-ган вақтда ҳали бир соат бор. Ям-яшил бўлиб турган қиёқлар орасида думига таяниб, тик турган ўқ илоннинг устидан чиқиб қолибман. Қўпам уйлаб ўтирмай илончани таёк билан ён томонлама зарб билан урдим. Таёк бориб тегса, иккига бўлиниб кетиши мумкин бўлган илонча бир сония вақт ичидида уч метр нарига ўтиб, яна тиклана-нишга улғурди. Мен яна зарб билан урдим. Таёк теккан жойда кесаклар қанғиб кетди. Илонча эса 5 метр нарида яна

иссиқ, қилт этган шабада йўқ. Қўларимда ёш қўлиб, болаларининг бирини бўрига, бошқасини баликка олдирган қаҳрамоним гамига шерик бўлиб, йиллаб турганимда «шув» этган товуш эшитилди-ю, бир нарсас тарс этди. Бош қўтариб қарадим: таёққа зарб билан урилган илон, қайрагач ёғочидан ясалган таёқни тешиб қўлди, ерда ётибди. Илон ўлган. Қон айланиши сўст илонлар икки, ҳатто, уч соат ичидида ўлади. Негатти илонча тез ўлган?

(Давоми 4-бетда)

“МАХСУМ” ҚЎЛГА ТУШДИ

Бу хонадон қишлоққа кейинроқ қўчиб келган – Аштор амакиннинг ҳаммабоплиги, чаққонлиги туфайли тез эл бўлиб кетишган. Аштор амаки оёғи енгил, тили ширин, тўй-маъражнинг жони. Гурунларда ўзи ҳақида кам гапирди-ю, гоҳида қўлиги дили очилса, “пахтапунктда мудирига “зам” бўлиб қирқ йил ишлаганман, онам мени пунктда туққан” деб қўяр экан.

Амаки қанча элакишли бўлмасин, шунча сирли ҳам. Уни гоҳ жиндай “отиб олган” ҳолда қўлида олиб, гоҳ ярим кечада бехосдан даладан қайтаётганларга дуч келиб қолади.

Қишлоқда унга “махсум” деб лақаб қўйишди. Бошида ижир-ғаниб юрди, кейин ўрганди, энди номига “махсум”ни қўшмаса, аччиқланадиган бўлди. Хуллас, Аштор махсумнинг номи тез-тез тилга олинади: “махсум мол бозорда даллолчилик қилайти”, “махсум чойхонада ёшлар билан улфатлашибди”, “махсум бир ҳафтадан буён бедарак кетибди”...

Эз келиши билан қишлоқда майда ўғриликлар содир бўла бошлади, кимнингдир қўтонидан қўйи йўқолади, биров эрталаб “товуғим йўқ”, деб чиқади. Бошида парво қилишмади, кейинчалик бу ҳол қўяверган, аҳоли хушёр тортиди. Айниқса, бекорчи ёшлар қаттиқ тегарди. Ҳақи-рост, бу ишларда ҳеч ким Аштор махсумдан гумонсиргани йўқ.

Бирок... Ярим кечада хонадонлардан бирида товуқлар қоқоғлаб қолди. Хушёр тортиб қолган одамлар оёққа турди. Ўғри анча чаққон экан, этагини тутқазмади. Фақат... катак олдида бир пой қалиш тушиб қолган эди. Қалишни кўргач, масжид қоровули қичқириб юборди:

—Бу Аштор махсумнинг қалиши-ку!

Қадам ПИРОВ,
Чимилган қишлоғи.

“ПАТИР” ЧОЛ

Болалик ҳолатимиз қўй боқиб билан ўтди. Ўша дамлардан ёдда қолгани шунки, биз билан қишлоқ кексаларидан бири Алим бобо ҳам қўйларини боқар эди. У киши бошидан ўтган кунларни гапириб беради, биз болалар эса мириқиб тинглардик. Бир кун Алим бобо бизга қараб, сизлар ҳеч қийинчилик кўрмай ўсапсизлар, деди.

У озгина жим турди ва навбатдаги хотирасини бошлади. —Болаларим, бир пайтлар биз ҳам навқирон йигитлар эдик. Бир кун қолхоз раиси бизни чақиртириб, ёш йигитларини Фаргона канали қазига жўнаётганини айтиди. Шунда мен бу хабарни онамга айтганимда, у киши дарҳол бир тандир патир ёпиб берди. Мен нонларни кўтариб ўришга эришдим-да, ховлимида гарк пишиқ ётган ўрикни қокчи, ўш тўртта патир билан қўшиб ёб қўйдим. Сўнг хашарга бориб етти кун ҳеч нараса емасдан ишлаганман, деган эди. Биз бобонинг гапига дастлаб ишонмаганим. Бирок, бу гап чин эди. Алим бобо ҳозир юзга яқинлашган. Соғлом, бақувват. Қишлоқдошлар унга “Патир” чол деб лақаб ҳам қўйишган.

Азизхон МУРОДОВ

“ОҚ ЭЧКИ”

Қишлоқда Собир мироб билан Одилжон сув талашиб ёқалашибди, деган гап тарқалди. Бу гапни эшитганлар қўл силкиб қўя қолишди, негаки, бундай можаролар одатий ҳолга айланганди.

Маълум бўлишича, Одилжон қок тунда томорқасини сугориш учун катта ариқдан сув ёқалаб келади. Суви энди томоркага бошлаб ҳам қирадики, ерданми, қўқданми Собир мироб пайдо бўлади ва даштдаги экинларга берилган сувдан “ўғирлагани” учун Одилжонни қийди, гапга кўнмаган, бир-икки мушт туширади ҳам. Шунда Одилжон миробни қўқитиб кечаси уйдан чиқмайдиган қилиб қўйиш учун антиқа усул ўйлаб топади.

У ўз ёнига иккита яқин ўртоғини чақириб, қишлоқда ваҳимали оқ эчки пайдо бўлган, у фақат кечаси юрармиш дея гап тарқатинлар, деб уларга тайинлайди. Орадан ҳафта ўтар-ўтмас бутун қишлоқ узра оқ эчки ваҳимаси тарқатилган, ҳеч ким кўчага чиқмай қўяди. Бирок, Собир мироб ҳамон отини йўргалатиб кечаси сув қўриқлагани-қўриқлаган. Одилжон бунинг ҳам йўлини топади. Кунларнинг бирида у бундан анча олдин сўйилган оқ эчкининг терисини ёпинади-да, миробнинг йўлини пойлайди. Мироб от минганча яқинлашган “оқ эчки” ариқдан чиқиб шунақанги иргиллабдики, Собир мироб шундан кейин кечаси айланмайдиган, Одилжон шоввоз эса томорқа сугоришда ҳеч кимдан ҳайқимайдиган бўлибди.

Мурод АЗИЗОВ

ДАРД УСТИГА ЧИПҚОН

Табий газ энди тортилган кезлар, маҳалламизда бир одамнинг уйида қувур ёрилиб, ундан катта миқдорда газ отилиб чиқди. Илгари бундай ҳолатда дуч келмаганимданми ёки газ эндигина қишлоққа кириб келганиданми, кимга мурожаат қилишни ҳеч ким билмасди. Қишлоқда аякка ягона пайвандчининг ҳам боши гаранг.

Табий газ ходимларини қаердан қидириш, қаерга телефон қилиш кераклигини бирор жон билмайди. Кўпчилиги йирилган бўлса-да, ҳаммаси томоша қилиш “ҳозир ўт кетади-ёв” дейишдан нарига ўтишмайди. Шу пайт орқароқда ўйланиб ўтирган Абдуҷалил ака бошини қашиганча гап бошлади.

—Энди бундай қилсак, биродарлар, — ҳамма унинг озғига қараб турибди. Зора шу Абдуҷалил тушмағурдан биринчи бор яхши фикр чиқса, деган ҳаёда. — Ўтирганимиз билан фойда йўқ. Яхшиши, шу чиқаётган газга гугурт чакса-да, ўт ўчирувчиларни чақирсак.

Орага ноқулай жимлик чўкди. Шу пайт йирилганларнинг орасидан кимдир пиқиллаб қулиб юборди. Кейин шундай кулгу кўтарилдики, бу кулгининг садоси бир ҳафтагача Абдуҷалилни кўчага чиқмайдиган қилиб қўйди.

Бахтиёр ЁҚУБОВ

ОСМОНГА ТОШ ОТСАНГ...

Қишлоқда ким тўй қилса, Бозорбойнинг “таширифи”дан титраб туради, ишқилиб, бу шумқадам яна бир балони бошламаса эди, дейди.

Қишлоқдагиларнинг ҳайқиланича бор, ҳақиқатан, Бозорбой қайси тўйга бормасин, уруш-жанжал чиқади. Жанжалнинг сабабчиси ҳам Бозорбой, жабранувчиси ҳам. Эртасига тўй эгалари юракларини ҳовулаб Бозорбой тушган касалхонага боришади. Е боши ёрилган, ё қўли синган Бозорбойни “розини” қилишади.

Тегирмон навбати билан, деганларидек, Бозорбойнинг ўзи ҳам салкам икки йил “йигиниб” ўлгига суннат тўй қиладиган бўлди. Тўй бошланди. Қишлоқдагиларнинг кўнгли тўқ, хайрият, жанжалсиз тўй қўрадиган бўлишди-да. Лекин арзимаган ўтинчи деб кўтарилган жанжалдан бу тўй ҳам тўхтаб қолди. Столлар бўм-бўш, ҳофизлар ҳам қўйлашдан тўхтаган, ҳамманинг кўзи жанжал ўраётган бораётган ўчоқ тарафда. Ур-тўполон билан тўй, тўғирогои, жанжал тарқади. Энг қизиғи, бу тўй бузилишининг сабабчиси яна Бозорбойнинг ўзи. Айниқса, мол аччиги — жон аччиги эканми, Бозорбой шунча йигиб-териб орзу-хавас билан тўй ўтказолмаганидан бу сафар салкам бир ой жойидан туролмай қолди. Энди қишлоқда дув-дув гап, нима эмиш, “жанжалнинг бозори” — Бозорбой онг ичганимизга, бундан буён қишлоқда ҳеч бир тўй бузилмади. Балки бу сафар унинг онтига ишонсак бўлар.

Амина ХУДОЙБЕРГАНОВА,
Қўнғирот тумани.

ТУТАЁТГАН ДАЛАЛАР

(Боши 1-бетда)

Бор бўлса ҳам, улардан фойдаланиш учун катта чиким керак бўлади ва бу ўз ўрнида етиштириладиган маҳсулотнинг таннархини ошириб юборади. Оқибатда, деҳқон фойда ўрнига зарар қўради.

Агар биз ерни шудгорга тайёрлашда қандай усул афзаллигига тўхталадиган бўлсак, мавжуд имкониятларимиздан келиб чиқиб, сомонпопарни ёқиш маъқулдир.

Фаффор ТОЖИБОВЕВ — кекса деҳқон:

—Илгарилари ҳам ерларни кўп билан ўғитлашган. Қўлда қалий моддаси кўп бўлиб тупроқни юмшатади. Бунинг учун кузда ҳазонлар бир жойга йиғилиб ёқилган, қўлда далапарга сочилган.

Ҳозирда сомон попар даланнинг ўзида ёқиладиган. Балким, бу маълум даражада тупроққа унмудорлигига салбий таъсир кўрсатиши мумкин. Лекин, деҳқон ерга экин экиши, ҳосил етиштириши керак. Сомон попар қанчон чиринишга қўйиб ўтиролмайди-ку. Қолаверса, поя тупроққа аралашгандан сўнг 6-7 ойда чирийди.

Мана, мен сизга соддарок, деҳқончасига бир мисол айтмай. Уларнинг томи сомон лўмбоз қилинса, мустаҳкам бўлади. Хатто, ёмғир ҳам уни ювиб кетолмайди. Сомон попар шудгор қилинганда тупроқ остига тушади. Экин экилиб, сув қўйилган, сомон лўмбоз аралашиб, мустаҳкам қатлам ҳосил бўлади. Бу эса экиннинг томири илдиз отишга тўқсинлик қилади. Натижада, экин яхши ривожланмайди. Ҳосилдорлиги ҳам шунга яраша бўлади. Ёки экин униб чиққан, трактор билан биринчи ишлов берилганда, қўлтиёвчи тишлари сомонга илашиб, ёш нихоли ҳам томири билан қўприб юборади.

Мен бу йил бугдойдан бўшаган далага эртапишар венгер маккажўхорисини екапман. Унинг бир килограмми 650 сўм. Агар сомон попар тозаланмай шудгор қилинган далага ексам, эккан уруғимнинг 40-50 фоизи исроф бўлиши турган гап. Қўрган зараримни менга ким тўлайди? Шунинг учун ҳеч ким ерга очикчасига ўт қўйишга журъат этмайди-ю, лекин ери қандай бўлмасин, сомон попардан тоза бўлишини чин дилдан истайдим.

Зокир ТУЛАГАНОВ — ўрта Чирчиқ тумани давлат ёнгин назорати бўлими бошлиғи вазифасини бажарувчи, майор:

—Далаларни сомонпопардан ўт ёқиш йўли билан тозалашга қатъий қаршман. Чунки, ҳақ ҳўжалигимизда жуда катта аҳамиятга молик алоқа линиялари, электр симёғочлари далалардан ўтган. Ёнгин вақтида бу иншоотларга жиддий зарар етаетир. Қолаверса, ёнгин экологияга, дала атрофидига уй-жой ва бошқа иншоотларга ҳам хавф тугдириши мумкин.

Биз туманда 40 гектарга яқин галладан бўшаган ерларни ёқиб юбориш йўли билан тозаланганлигини аниқладик. Бундай ҳолатларга йўл қўйган шахсларга нисбатан маъмурий чоралар кўрдик. Ма-

салан, А.Икромов жамоа ҳўжалиғи бошқаруви раиси А.Марасуловга 4900 сўм, “Раватак” жамоа ҳўжалиғи ижарачиси О.Эргашевга 2450 сўм жарима солинди. Лекин, аслида жарима солиш ёки бошқа жазоларни қўллаш орқали масалани ҳал қилиб бўлмайди.

Деҳқоннинг манфаатини кўзлаган ҳолда тупроққа ҳам зарар етказмасликнинг йўлини топиш керак. Бунинг учун сомон попарини майдалаб ташлайдиган техника зарур. Шундагина ҳеч ким далаларга ўт қўймаса керак.

Х.РИСКИБЕВА — Тупроқшунослик ва агрохимия илмий-тадқиқот институти экология бўлими мудири, қишлоқ ҳўжалиқ фанлари доктори:

—Бутун жаҳон тупроқшунослари тупроқ — тирик тизим, дейишади. Унинг ҳажмининг тахминан 90 фоиз маъданлар ташкил қилса, 10 фоизини тирик мавжудотлар, органик моддалар, ҳаво ва суюқликлар ташкил етаетди. Тупроқда жуда қўлпаб ўзига хос жонотлар ва микроорганизмлар яшади. Уларсиз тупроқ бўлмайди. Асрлар давомида ташкил топган бу тизимга ва қониятларга кўр-қуруна таъсир етиш ва ўзгаришлар тупроқ унмудорлигини пасайтиришга олиб келиши мумкин.

Республикамизда кенг тарқалган суғориладиган бўз тупроқларнинг ҳар бир граммидан 1880-3000 миллион микроорганизмлар ва тупроқнинг юқори 0-5 сантиметр қатламидан 1,5-2,0 фоизгача чиринди бор. Айниқса, сомонларни ёқиш натижасида алағна (юқори температура) таъсир қилувчи тупроқнинг 0-10 сантиметрлик қатламидан чириндининг 70 фоизга яқини ва микроорганизмларнинг 64 фоизи тарқалган. Ана шу микроорганизмлар тупроқда кечаетган биологик жараёнларнинг барчасида иштирок етиб, тупроқ унмудорлигини белгилувчи, уни сакловчи ва оширувчи асосий омилдир.

Бугдой сомони даланнинг ўзида ёқиб юборилганда тупроқнинг юза қатламидан ҳарорат юқори даражага кўтарилиши оқибатида 0-5 сантиметрлик қатламдаги органик модда (1,5-2,0%) қуйиб йўқолишига ва микроорганизмларнинг (1800-3000 миллион) ҳалок бўлишига олиб келади. Натижада, тупроқнинг энг юқори қатлами ўлик ҳолдаги қуйган, структурасиз эриган массага айланади, яъни унинг унмудорлигини белгилувчи агрохимиявий, биологик ва бошқа хосса ва ҳусусиятлари барбод бўлади. Айниқса, қишлоқ ҳўжалиғи экинларининг озуқа таъминотида му-

ҳим рол ўйнаовчи тупроқ гумусининг фаол қисми, ўсимликларни озуқа билан таъминловчи биринчи захиралар, яъни ҳар хил аминокислоталар ва тез парчаланувчи органик бирикмалар, жўмладан, асосий озуқа элементлардан бўлган азот бирикмалари биринчи навбатда қуяди. Бундан ташқари, тупроқ органик моддаси таркибиде боғланиши натижасида безарар ҳолда сақланган захарли моддалар эркин, ҳаракатчан ва фаол ҳолатга ўтади, тупроқда бугланган сувлар парчаланиб йўқолади ва тупроқда яшовчи турли-туман жонотларга катта зарар етаетди.

Албатта, сомон қондиклари ёқиб юборилгандан кейин ҳосил бўлган тупроқнинг жонсиз устки қатлами ерни ҳайдаш натижасида 25-30 сантиметр чўқуриликка, яъни тупроқ тагига тушади. Бунда, кейинги экинлардан жуда юқори бўлмаса ҳам, ҳосил олинади. Аммо, бу ҳол кўп йиллар мобайнида давом етаети, тупроқнинг қуйган қатлами қалинлиғи ортиб боради. Тупроқнинг ўз-ўзини, унмудорлигини тиклаш қобилияти кечсиз эмас. Демак, ёндириш натижасида унга етказилган таъсирлар қанчондир, балки, неча йилда, унинг ўз-ўзини тиклаш қобилиятини кескин сусайтириб, асл ҳолига қайта олмайдиган, биз учун муҳим бўлган унмудорлигини тиклай олмайдиган ҳолатга олиб келиши мумкин.

Бу муаммонинг атроф-муҳитга таъсири ҳақида фикр юритадиган бўлсак, сомон ёниши натижасида ҳавога чиққан дуд буронлари инсон ва ҳайвонот дунёсининг нафас олишини қийинлаштиради, зотан ер юзидеги ва тупроқ говакликларидеги кислород ёнади. Ҳавога азотнинг захарли бирикмалари ва бошқа токсик моддалар тарқалади.

Наҳотки, биз ҳосилдан, айниқса, галладан бўшаган майдонни экишга тайёрлаш жараёнида атроф-муҳитга ва инсониятга зарар етказмайдиган усулларни топа оламсак?!

Чунки, ер — бебаҳо бойлик. Бутун ризқ-насибимиз шу заминдан. Ҳали бу ерлардан бизнинг авлодларимиз ҳам фойдаланишади. Демак, биз катта бир масъулиятни унутмаслигимиз керак. Келажак авлодларга соғлом, унмудор ерларни қолдириш учун бугун ерни асрашимиз, ундан авваллаб фойдаланишимиз керак. Шундагина она-замин биздан ҳеч қачон мурувватини дариг тутмайди.

Сухбатдош:

Абдураззоқ КАРИМОВ

ТАҲРИРИЯТДАН: Қарийб икки йилдики, «Қишлоқ ҳаёти» газетаси ўз саҳифаларида бу масалага доир жиддий мулоҳазали, таққидий мақолалар чоп етиб келаетир, қўрилган чора-тадбирлар ҳақида (э-юрт манфаатини ўйлаганларнинг) баҳоли қўдрат жаовблари эълон қилинаётир. Ҳўш, шу билан иш битдимми? Асло! Ахир, соҳа мутахассисларининг фикрича, далаларга ўт ёқиш муаммоси ҳамон долзарб ва ўз ечимини топа олгани йўқ. Демак, аввало, деҳқонга далага ўт қўймамаслиги учун пояни майдалаб, сочиб юборадиган техника зарур. Балким, ерни тозалашнинг бошқа йўллари ҳам бордир? Бундан кўринадики, тегишли вазирликлар, идоралар деҳқонни қўйлаётган бу масаланинг ечимини топишга жиддий киришишларини ҳаётнинг ўзи тақозо етмоқда.

Ана шундангина биз она заминни, табиатини асраган ва ризқ-рўзимиз салмоғини оширган бўламиз.

Қашқадарё вилояти Қамаш туманидаги “Пахта-банк” бўлими ишидан миқозлар, айниқса тадбиркор ва фермерлар мамнун. Чунки банк уларга ҳар томонлама ёрдам бериб келаетир.

Миқозларнинг оғирини енгил қилишда, сўралган кредитларини ўз вақтида беришда эса банк хизматчилари доимо хизматга шай. Уларнинг шиори — миқозларга аёло даражада хизмат кўрсатиш.

СУРАТДА: банк ҳисобчиси Гулнорахон Юсупова. И.САТТОВОВ олган сурат.

(Боши 1-бетда)

Кейинги бир ҳафтада ўтган йилга нисбатан Бухоро вилояти 1,9 минг, Навоий 0,8 ва Тошкент вилояти ҳўжаликлари 0,9 минг тоннага ҳам дағал озуқа жамғариб, кўнлик сурьатни пасайтириб юборишди.

Ҳозирги вақтда ҳар бир дақиқадан унумли фойдаланиб, хашак тайёрлашни қўйлатириш учун ариқ ва зовур бўйларидеги қамш, антоқ ва бошқа табиий ўтларни йиғиштириб олишда жойларда ташкил етилган махсус гуруҳларнинг ишлашларини жонлантириш даркор. Озуқа жамғариш сурьатини ошириш ҳар бир ҳўжалик ва соҳанинг мутасадди раҳбарлари вазифаси эканлигини унутмаслигимиз лозим.

ҚИШЛОВГА ТАЙЁРМИСИЗ?

Яна айтиш лозимки, асосий ва тақоррий озуқа экинлари экилган майдонларга агротехниканинг илгор усуллари асосида ишлов бериб, мўл ҳосил олиш, етиштирилган ҳосилни неснубуд бўлмаслиғи учун техника ва бошқа зарурий чораларни пайсалга солмай тайёрлаб қўйишимиз керак.

Жойларда келгуси йил ҳосили ҳамда эрта баҳорда чорва молларини оқсилга бой қўқ масса билан таъминлаш учун ҳозирдан кузги беда ва оралик экинларни экиш, шу мақсадда режалаштирилган майдонларни тайёрлаш, кераклик уруғ ва экиш техникаларини ҳозирлаб, бу ишларни бошлаб юборишимиз зарур.

Бу тадбирларни ўз вақтида бажариш билангина 2001-2002 йил чорва қилиши учун бир шартли молга 15-17 центнер озуқа билриги жамғаришга эришамиз. Турли баҳоналардан ҳирмон уяётганлар эса ўзлари тугуп хатто мол жониворларни ҳам алдай олмасликларини ҳозирданок англаб етсалар яхши бўлур эди.

Ё. ШУКУРОВ

Қишлоқ ва сув ҳўжалиғи вазирлиғи чорва озукаси етиштириш янги технологияси бошқармаси бош мутахассиси.

“ҚАТТИҚҚЎЛ АЁЛ”

АҚШ президенти Жорж Бушнинг миллий хавфсизлик масалалари бўйича маслаҳатчиси Кондализа Райс мамлакатнинг Ракета Ҳужумидан Мудофаа (РХМ) тизимини тақомиллаштирилиши хусусида Киев ва Москвага сафар уюштирди.

Украина оммавий ахборот воситаларида “Америкалик қаттиққўл аёл” дея ёритилган Кондализа хоним президент Леонид Кучма, бош вазир Анатолий Ки-нах ҳамда бошқа расмий киши-лар билан учрашди. Москвада ҳам Россия раҳбари Владимир Путин ва ҳукуматнинг юқори мар-табали вакиллари билан РХМ масаласида музокаралар олиб борди, дея хабар беради Би—Би-Си.

БЕМОРНИНГ ЎЛИШИГА “КЎМАКЛАШГАН”

Франциянинг соғлиқни сақлаш вазири Бернар Кушнер Голландия ҳафталик нашрига интервью берди. Унинг фикрича Голландия даволашининг иложи қолмаган инсонни азоблардан ҳалос етиш учун, ўз хоҳиши билан ўлишига ёрдам беришни (эвтаназияни) қонуний-лаштирган дунёдаги биринчи давлат ҳисобланади.

Кушнер “Чегара билмас шифокорлар” гуруҳига раҳбарлик қилган кезларида, Ливан ҳамда Вьетнам мамлакатларида умидсиз касалларнинг ихтиёрларида кўра улар устида бу усулни қўллаган. “Кўп урушларни кўрдим, азоб чекаётган беморларимни қутқазганим имкони бўлмаган пайтларда мен уларнинг хотиржам ўлишларига ёрдам берганман”, — дейди француз вазири. Ҳозирда бу борада Белгия, Австралия ва Янги Зеландиялар ҳам қонун қабул қилишни қўриб чиқмоқдалар.

НОГИРОН ЖИНОЯТЧИ

Япония суди “Аум Синрикэ” мазҳаби раҳбари Секо Асахарани захарли газ ҳўжмеи уюштирган оқибатида жабр кўрганларга 3,7 миллион доллар тоvon пули тўлашга мажбур етди.

Маълум бўлишича, 1994 йил суд қорарига кўра ўз ташкилот-ларининг ёпиб қўйилишини таъабданга Асахари одамлари суд амалдори яшовчи туманда ўта хавфли газни тарқатадилар. Натижада эса 7 киши ҳалок бўлиб, юзлаб кишилар оғир даражада захарланадилар. 1995 йил Токио метросидаги террорчилик ҳаракатлари туфайли эса 12 киши ҳаётдан кўз юмади ва минглаб кишилар жараҳатландилар. Бужиноларнинг бошида мазҳаб-нинг кўзи ожиз етакчиси Сека Асахари турган. Унинг 4 нафар ўринбосарлари эса аллақачон олий жазога тортилганлар.

ҒАРБГА ҚАРШИ НАМОЙИШ

Асосини ёшлар ташкил етувчи бир неча минг кишилик намоийишлар Скопьеда ғарбга қарши шиорларни айти-тишиб, норозилик юришлари қилдилар ҳамда ҳалқаро ташкилотлар ваколатхоналарига ҳўжум уюштирдилар.

Олмония, АҚШ элчихонала-рига, Оврупада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик ташкилоти ваколат-хонасига зарар етказдилар. Уларнинг қўпчилиги албан жан-гарилари уларини ташлаб ке-тишга мажбурлаган қишлоқ одамларидир. Македония ҳўку-мати жангариларга мадад кела-ётган Косово билан чегарасини ёпиб қўйди.

“НАТО рақибимиз эмас, аммо, мамлакатнинг бўлинишини хоҳлаётган бизнинг душманамиз дўстдир”, — деди ҳўкумат вакили Антонио Милошевский.

МУВАФФАҚИЯТЛИ ҚЎНИШ

Си-эн-эн агентлигининг хабар беришича, “Atlantis” фазо кемаси Флорида штатидаги Кеннеди номи кос-мик марказга муваффақиятли равишда қўнди. Лекин, Канаверал бурнида ёмғир ёғиши туфайли унинг қўниши қарийб бир суткага кечикди.

Мутахассислар фикрича, кечи-киш экипаж аъзоларига хавф туг-дирмаган. Чунки, захирадаги ёқилги ҳамда озик-овқат бир неча кунга етарли даражада бор эди. Фавқулодда вазият тузилган тақ-дирда ҳам “Atlantis” НАСАнинг Ка-лифорниядаги ҳарбий базаси аэродромда қўниши мумкин эди. Бирок уни Калифорниядан Флори-дага олиб кетиш учун эса 1 миллион доллар маблағ керак бўларди.

Молиявий Янгиликлар Агентлиги “Виртуал кутубхонаси” билан ҳамкорликда тайёрланди.

Ким бўлсам экан?

Етуқлик ёшига яқинлашган йигит-қизлар бу саволга жаовоб топиш учун жиддий ўйлаш табиий.

Бу ўта муҳим ишда уларга Ҳалқ таълими вазирлиғи ҳузу-ридаги Республика ўқувчилар-ни касб-ҳунарга йўналтириш ва психологик-педагогик мар-каз ё

ДУШАНБА, 30

Ўзбекистон телеканаллари

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.45 «Тахилнома».

8.45, 17.55 ТВ-маркет.
8.50 Улуг аждодларимизга эхтиром. «Ўзбектелефилм» намойиши: «Мирзо Улуғбек».
9.20, 12.25 ТВ-метео.
9.25 «Ўзбекистон - Ватаним маманим». Мусикий дастур.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар

Болаларнинг ёзги таътил кунларида:

10.05 «Филча ва мактуб». Мультфильм.
10.15 «Семурғ». Бадий фильм.
11.30 Ўзбекистон телерадиокомпанияси хор жамоасининг концерти.
11.55, 13.05 ТВ-анонс.
12.05 «Шоҳрух клуби».
12.30 «Ранглар жилоси».
12.45 «Олтин тож». Телевизион ўйини.

13.10 «Олам қўшиққа тўлсин».

Мусикий дастур.
13.45 ТВ-1 намойиш этади:

14.10 «Қишлоқ ҳаёти».

14.25 Кундузги сеанс. «Улан».

Бадий фильм.

16.00 Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 10 йиллигига.

«Биз билган, билмаган тарих» рукидан: «Она ер».

1-қисм.

16.20 «Қуён оганикида ҳовли тўйи».

Мультфильм.

16.40 «Бу ажиб фасл». Телеальманах.

17.10 «Янги аср сийрати».

17.20 Ўз ТВ хазинасидан. «Бобур».

Видеofilm. 4-қисм.

18.10 «Ўзбекистон фуқароси».

18.25 ТВ-клип.

18.35 «Тафсилот».

18.50 «Бахтли воқеа». Телелотерея.

19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Ўзлонлар.

19.30 «Ахборот» (рус тилида).

20.00 Оқшом эртақлари.

20.15 Биржа ва банк хабарлари.

20.30 «Ахборот».

21.05 «Истиқлол нашидаси».

Мусикий дастур.

21.35 «Маънавият» дастури.

22.20 «23,5 даражали бурчак остида».

Телесериал премьераси. 15-қисм.

22.45 «Ахборот».

23.20-23.25 Ватан тимсоллари.

«Ёшлар» телеканаллари

16.00 Кўрсатувлар дастури.

16.05 «Давр» ҳафта ичида.

16.45 «Янги авлод» почтаси.

17.05 «Мультишоша».

17.20 Спорт ҳафтаномаи.

17.35 «Давр»-news.

17.50 «Сихатгоҳ қўйида».

18.05 «Қамолот». Хаваскорлар телетанлови.

18.25 Ўзбекистон кураши.

18.45 Оқшом наволари.

18.55, 21.55 Ўқим.

19.00 «Давр». Ахборот дастури.

19.30 ТВ-анонс ва «Эколаш» латифалари.

19.35 «Тандир, арча, олов». Телефильм.

19.50 Ёшлар овози.

20.10 Қишлоқдаги тенгдошим.

20.30, 21.20, 22.30 Ўзлонлар.

20.35 «Индиана Жонс: тақдир эҳром».

Бадий фильм. 1-қисм.

21.25 «Бир ўлка-ки...».

21.45 Олтин мерос.

22.00 «Давр». Ахборот дастури.

22.30 Тунги тароналар ва «Эколаш» латифалари.

22.40 «Даллас». Телесериал.

23.25 «Давр». Ахборот дастури.

23.40 «Ёшлар» телеканалда спорт: Интерфутбол.

1.15-1.20 Хайрли тун!

«Халқаро» телеканал

РЖТ 6.30-8.00

15.00-15.55 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИСИ

15.55 Кўрсатувлар тартиби.

16.00 «Вести».

16.25 «Морена Клара». Сериал.

17.15 «Бугун оламда». Ахборот кўрсатуви.

17.20 «Аралаш». Ҳажвий киножурнал.

17.30 М. Евдокимов ҳузурда меҳмонда.

18.00 «Муҳаббат замини». Сериал.

19.00 «Мени қутғил».

20.00 «Время».

20.40 «Чангалзорлар қонуни».

Ҳужжатли сериал (Би-Би-Си)

21.35 «Бизнес-ревью».

21.40 «Олам бўйлаб».

22.20 «ТВ-4 да Немис тўлкини».

22.40 Кинематограф. «Мотекумба хазинаси». Бадий фильм.

00.15 «Ахборот» (рус тилида)

00.40 «Тунингиз осуда бўлсин!»

СЕШАНБА, 31

Ўзбекистон телеканаллари

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»

8.00-8.35 «Ахборот».

8.35, 17.55 ТВ-маркет.

8.40 Газеталар шарҳи.

8.55 «Ўзбектелефилм» намойиши: «Соғлода акс этган дунё».

9.10, 12.25 ТВ-метео.

9.15 «Наво таралсин». Мусикий дастур.

9.40 «Ҳажон киноси юдузлари».

10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.

Болаларнинг ёзги таътил кунларида:

10.05 «Фламинго». Кинокўрсатув.

10.30 «Кўчатлар». Бадий фильм.

12.05 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».

12.30 «23,5 даражали бурчак остида».

Телесериал. 15-қисм.

12.55 «Даврани кенгрок олинг».

Мусикий дастур.

13.30 «Яккама - якка жанг».

Спорт дастури.

13.50 ТВ-анонс.

14.10 «Маънавият» дастури.

14.55 Кундузги сеанс: «Камтарин кулнинг» Бадий фильм.

16.15 ТВ-клип.

16.25 Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 10 йиллигига.

«Биз билган, билмаган тарих» рукидан: «Она ер».

2-қисм.

16.45 «Олтин тақа». Мультфильм.

16.55 «Ватанимга хизмат қилман».

18.10 «Орзулар довини».

18.20 «Адолат мезони».

18.40 «Амал қувончи». Телелотерея.

19.10 «Мулк».

19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Ўзлонлар.

19.30 «Ахборот» (рус тилида).

20.00 Оқшом эртақлари.

20.15 FCN «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).

20.30 «Ахборот».

21.05 «Долзарб мавзу».

21.20 «Истиқлол нашидаси».

Мусикий дастур.

21.30 Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 10 йиллигига.

«Тарих кўзгуси».

Давлатчилигимиз тарихидан.

Видеofilm. 1-қисм.

22.00 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати.

«Пахтакор» - «Қизилқум».

22.45 «Қўшқ-ла ҳаёт ғўзал».

Мусикий дастур.

23.05 «Ахборот».

23.40-23.45 Ватан тимсоллари.

«Ёшлар» телеканаллари

8.55 Кўрсатувлар дастури.

9.00 «Давр». Ахборот дастури.

9.15 «Янги авлод» почтаси.

9.35 «Мультишоша».

9.50 «Бу ҳам кино». Ҳужжатли телесериал.

10.10 Ёшлар овози.

10.30 «Индаба». Телесериал.

10.55 2001-Оналар ва болалар йили.

«Фарзандим - жигарбандим».

11.10 «Даллас». Телесериал.

11.55 «Ёшлар» телеканалда спорт: Интерфутбол.

13.30 Кўҳна оҳанглар.

13.40 Автосалтанат.

13.55 «Индиана Жонс: тақдир эҳром».

Бадий фильм 1-қисм.

14.40 Ёзги таътил эҳром».

«Шумтақалар». Мультсериал.

15.05 «Қусто командасининг сувоисти саргузаштлари».

Телесериал. 100-қисм.

15.50 Олтин мерос.

15.55 «Ёшлар» телеканалда спорт: Теннис.

16.25 Азизим.

16.50 Кўрсатувлар дастури.

16.55 Болалар учун концерт.

17.10 «Мультишоша».

17.25 Таянч.

17.40 «Ўзбекистон дурдоналари».

17.50 Минг бир маслаҳат.

18.10 Авторейд.

18.25 Алишер Навоийнинг 560 йиллигига.

«Ҳазал соғинчи».

18.45 Оқшом наволари.

18.55, 21.55 Ўқим.

19.00 «Давр». Ахборот дастури.

19.30 ТВ-анонс ва «Эколаш» латифалари.

19.35 «Давр»-интервью.

19.50 Равшан Комилов куйлайди.

20.10 Марди майдон.

20.30, 21.20, 22.30 Ўзлонлар.

20.35 «Индиана Жонс: тақдир эҳром».

Бадий фильм. 2-қисм.

21.25 Ёшлар овози.

21.45 Олтин мерос.

22.00 «Давр». Ахборот дастури.

22.30 Тунги тароналар ва «Эколаш» латифалари.

22.40 «Даллас». Телесериал.

23.35 «Давр». Ахборот дастури.

23.50 «Ёшлар» телеканалда спорт: Интерфутбол.

1.25-1.30 Хайрли тун!

«Халқаро» телеканал

РЖТ 6.30-8.00

15.00-15.55 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИСИ

15.55 Кўрсатувлар тартиби.

16.00 «Вести».

16.25 «Морена Клара». Сериал.

17.15 «Клип-антракт».

17.20 «Инсон ва қонун».

17.50 «Муҳаббат замини». Сериал.

18.50 «Бугун оламда». Ахборот кўрсатуви.

19.00 «Тармоқ». Сериал.

20.00 «Время».

20.40 «Бизнес-ревью».

20.45 «Бебилиска пул». Сериал.

21.35 «Кинопрофи».

22.00 «Саёхатлар олами».

22.15 Кинематограф. «Тунука-созлар».

Бадий фильм.

24.00 «Ахборот» (рус тилида)

12.40 «Мусиқий учрашувлар».

Ўрта Чирчиқ райони меҳнаткашлари ҳузурда.

13.10 «Оламга сەҳнат». Кинокўрсатув.

13.30 «Мураббий». Спорт дастури.

13.50, 16.10 ТВ-анонс.

14.10 «Остонаси тиллодан».

14.35 Кундузги сеанс: «Қадимги шўхликлар».

Бадий фильм.

15.45 «Симфоник куйлар оғушида».

Мусикий дастур.

15.55 «Ўзбектелефилм» намойиши: «Бор экан-да, йўқ экан».

9.05, 12.25 ТВ-метео.

9.10 «Шарқ тароналари».

III халқаро мусика фестивали олдидан.

9.40 «Инсон ва қонун».

10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.

10.05 «Талаб ва тақлиф».

Болаларнинг ёзги таътил кунларида:

10.20 «Ўғлиги поғоналари».

10.45 «Фил йўқолди».

Бадий фильм.

11.55, 13.50 ТВ-клип.

12.05 «Шу азиз Ватан - барча мизники».

Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар фестивали.

Жиззах вилояти.

12.30 «Асия кечаси».

(Боши 1-бетда)

Кечкурун бўлса қол-қора! Балки шу сабаб уни Қора денгиз десалар керак.

Табиатнинг муъжизаси-да! Қойил қоласан киши. Мана, эрталабдан бери денгиз сокин. Қуёш чараклаб, бутун оламни мунаввар айлаган. Қаранг, қандайдир бир зумда шамол келди-ю, осмон гумбазда мўмақалдирак уриб пиш-қиради. Кейин чарчаб, ҳолдан тойиб, оқибат бутун денгизни безовта қилаётган "аждаҳо" қайғадир ғойиб бўлади.

Кеч. Яна соқинлик. Қуёш ҳаммаёқни шафақ рангга бўяб, қизариб ботиб кетмоқда. Қуёш қизариб ботса, эртага кун очик бўлади, деганлар бобоклонлар.

Ой тўлишган кеча эди ўшанда. Ўн тўрт кунлик Ой қўқда мағрур сузади, гўё ана шу поёни йўқ денгиз унинг амрига бўйсуниб, жўхлидан тургандай.

Хаёлга чўмакан. Негадир ўша "Ойдин кечалар"да Лайло юборган мактуб ёдимга тушиб кетади. Унинг, ҳа, ўша соҳиб-жамолнинг ҳар бир сўзи, жумласи менга ёд бўлиб кетган:

"...Денгиз тўқинлари тугён кўтарганда ёдга олурсиз. Соқин тун қўйида тин олган денгиз сатҳига назар ташланг-а, худди қумуш дастурхон ёзилгандай. Бу ой шўъласидан тўқилган дастурхон. Аввал денгиз сатҳига, сўнг Ойга қаранг, иккинсининг ўртасида қумуш нур сўқмоқни кўрасиз, шу сўқмоқ билан Ойга яёв чиқса бўлади дегандай кўринади, назарингизда..."

Хаёлим бўлинди. Табиат-

нинг гўзаллигидан ҳайратданман. Аллоҳ бундони шунчалик гўзал, сарашта этиб яратган экан. Қаранг, барчаси жой-жойида. Осмон, Қуёш, Ой, бехисоб юлдузлар ва нихоят, она Ер. Билмайман, одамлар нечун ёнар дунё дейишади, уни бебаҳо, бевафога чиқариб қўйишган. Нега ахир шундай? Нега? Дунёни бевафо айлайдиган, осийишталлигини бузадиган, ёндириб олов-оташга айлантирадиган инсонларнинг ўзлари-ку!

Эрта тонг билан денгиз соқили томон йўл олам. Ўрта

"Севги қўшиғи" сарлавҳаси остида чиққан, кейин негандир унинг номини ўзгартиргансиз, шундайми?

—Тўғри, барчасини яхши билар экансиз, дедим аёлнинг зукколигига тан бергандай.

—Нега ўзгартиргансиз? Кечирасиз, саволим ноўрин бўлса...

—Ноўрин эмас, тўғри савол. Ростини айтганда бир кадрдоним қиссани "Гулистон"да ўқиган экан, ўша маслаҳат берган эди, қиссангиз сарлавҳасини "Ойдин кечалар" қилиб ўзгартиринг деб.

дим...

—Нега йиғлаясан, ойдин қиз?

Қўққисдан берилган савол қизни чўчишиб юборди, ўрнидан туриб кетди.

—Йиғлаётганим йўқ, қўшиқ айтаётганман...

Танишиб қўйилик, меннинг номим Самар, - дедим.

—Меники Лайло... деди уялибгина...

—Ҳа, айтгандай... балки сиз ҳақлидирсиз, - дейман қаршимда турган аёлга.

Сўхбатдошим меннинг безовталигимни сезгандай, би-

гизми?

—Онаҳоним, - деди аёл фохр-лангандай.

—Лайло невараларими? - сўрайман ийманиб.

—Ҳа, невараларига шу исми оийжонимнинг ўзлари қўйганлар.

Яна ҳаёл мени олисларга олиб кетди.

"Гулларнинг хушбўй хидларига маст бўлган бўлбўл наво-сини тинглайман. Гўё Лайло қўйлагандек, қўшиқ айтаёт-гандек бўлади. Уни қидираман, излайман, қаердасан, эй меннинг орзу-умидларим... қаердасан, эй қалбимнинг азиз меҳмони! Кимдан сени сўроқлайман, қаердан сени топаман? Гул жамолнинг ҳумо-ри тутса, Ойга қарайми!"

—Исмигул. Онам денг. Бу дунё бир тутам, кафтинга қара, Исқандар қўллари жавоб кутади.

Нигонлардан нихон кўнги қўзи бор, Жонда она сутти, ота тузи бор. Ўй берса тош мисол юмалаб кетма, Оқилнинг ортида гулдэк изи бор.

Меъзон бўл меҳридан шарбат тутгучи, Меҳмон бўл изидан қўзга суртгучи. Бек бўлсанг, аё дўст, қавминга қара. Қоқилсанг, қариндош қўлдан тутгучи.

Чироқлар ўчмасин, чироқлар ёнсин, Соғинч сарғаймасин, фироқлар ёнсин. Маҳмудга шеър берган Эгамга қуллук, Ўқиб энтиканда ёноқлар ёнсин.

Ойбек

Ойбекнинг тилидан айирган каслар Дилидан айира олмаганлар ҳеч. Қўлидан айирган номард, ноқаслар, Элидан айира олмаганлар ҳеч.

Ойбек бандасига, Ҳаққа юкинган, Ёзломай қолганда қўллари ёзган. Тугилиб, тутилиб тутдек тўқилган, Юзлари гапирган, юзлари ёзган.

Вафо шевасида Махжун бўлган у, Басмиллохдек тоза каломи бўлган. Зарифаси жисму қонига қўзғу, Оғриган дилининг ороми бўлган.

Жилмаёса юз очган кўннинг кўзидек, Қирган давраларга нур берган Ойбек. Тилдан қолдирганнинг ўчоғи ўчса, Қўлиб қўзларидан қўр берган Ойбек.

Миллатнинг меҳрида қўқарган гулни, Сўлдириб бўлмади уринманг сира. Миллатнинг бошига қўнган бўлбулни, Ўлдириб бўлмади унутманг сира.

Ойбекнинг тилидан айирган каслар, Дилидан айира олмаганлар ҳеч. Қўлидан айирган номард, ноқаслар, Элидан айира олмаганлар ҳеч!

Қадрига етайлик Ўзбекистонни

Тинчлигинг Тангридан тила жон элим, Озодлигинг оромига не етсин. Қўқисмдан гул ўзар шу икки қўлим. Қўзлар қўзга меҳр тутсин, нур тутсин.

Яратган хуш кўрмас гофил инсонни, Қадрига етайлик Ўзбекистонни.

Хуш тилак, оқ ятак, дуоғўй элим, Меҳринг берсанг тошларда гул қўқаргай.

Максуд ҚОРИЕВ

КўНГИЛГА САЙР

СОҒИНЧ

САРҒАЙМАСИН

Чироқлар ўчмасин, чироқлар ёнсин, Қўрғанда қувончдан қароқлар ёнсин. Меҳмоннинг ярашсин унинг тўрига, Сўзингга султон бўл, сўроқлар ёнсин.

Ойга эргашгани оғиб кутади, Гуноҳдан қўққанни савоб кутади. Бу дунё бир тутам, кафтинга қара, Исқандар қўллари жавоб кутади.

Нигонлардан нихон кўнги қўзи бор, Жонда она сутти, ота тузи бор. Ўй берса тош мисол юмалаб кетма, Оқилнинг ортида гулдэк изи бор.

Меъзон бўл меҳридан шарбат тутгучи, Меҳмон бўл изидан қўзга суртгучи. Бек бўлсанг, аё дўст, қавминга қара. Қоқилсанг, қариндош қўлдан тутгучи.

Чироқлар ўчмасин, чироқлар ёнсин, Соғинч сарғаймасин, фироқлар ёнсин. Маҳмудга шеър берган Эгамга қуллук, Ўқиб энтиканда ёноқлар ёнсин.

Ойбек

Ойбекнинг тилидан айирган каслар Дилидан айира олмаганлар ҳеч. Қўлидан айирган номард, ноқаслар, Элидан айира олмаганлар ҳеч.

Ойбек бандасига, Ҳаққа юкинган, Ёзломай қолганда қўллари ёзган. Тугилиб, тутилиб тутдек тўқилган, Юзлари гапирган, юзлари ёзган.

Вафо шевасида Махжун бўлган у, Басмиллохдек тоза каломи бўлган. Зарифаси жисму қонига қўзғу, Оғриган дилининг ороми бўлган.

Жилмаёса юз очган кўннинг кўзидек, Қирган давраларга нур берган Ойбек. Тилдан қолдирганнинг ўчоғи ўчса, Қўлиб қўзларидан қўр берган Ойбек.

Миллатнинг меҳрида қўқарган гулни, Сўлдириб бўлмади уринманг сира. Миллатнинг бошига қўнган бўлбулни, Ўлдириб бўлмади унутманг сира.

Ойбекнинг тилидан айирган каслар, Дилидан айира олмаганлар ҳеч. Қўлидан айирган номард, ноқаслар, Элидан айира олмаганлар ҳеч!

Қадрига етайлик Ўзбекистонни

Тинчлигинг Тангридан тила жон элим, Озодлигинг оромига не етсин. Қўқисмдан гул ўзар шу икки қўлим. Қўзлар қўзга меҳр тутсин, нур тутсин.

Яратган хуш кўрмас гофил инсонни, Қадрига етайлик Ўзбекистонни.

Хуш тилак, оқ ятак, дуоғўй элим, Меҳринг берсанг тошларда гул қўқаргай.

Максуд ҚОРИЕВ

Қўқларга сиймайди бу хофиз дилим, Озод одам бошини тик қўтаргай.

Умрин тилаб яшанг оқил инсонни, Қадрига етайлик Ўзбекистонни.

Темур туғ қолдирган қўна Туронга, Бўй тутмоқ бўлганга бўйлаган халқмиз. Ким ҳавас қилмайди Ўзбекистонга, Дунё тинчлигини ўйлаган халқмиз.

Озод, омон асраб еру осмонни, Қадрига етайлик Ўзбекистонни.

ҲАВАС ЧИРОҒИ

Умидлар уйғонар қалбимда маним, Йўлимни ёритар хайрат чироғи. Сезурман гўзалдир борар масканим, Қўқсимни қўйдирар юрак титроғи.

Хаёлим боғида йўқдир ҳазонлар, Чорласа ғўнчалар, гуллар чорлайди. Боларилар иним-толмас меъзонлар, Бормасам онамдек ўқисиб зорлайди.

Шабнамлар шеър тутар дурлардек тиник, Шодланиб дилимга тақиб оламан. Қуёш жилмайганда ширин энтиқиб, Ҳавас чироғини ёқиб оламан.

Гўзаллик бешигинг тебратган сабо, Алладек хуш ором тортиқ қилади. Кимни гўзалликка ёр этса худо, Битта ахшиликни ортиқ қилади.

Гўзаллик бешигинг тебратган сабо, Алладек хуш ором тортиқ қилади. Кимни гўзалликка ёр этса худо, Битта ахшиликни ортиқ қилади.

ОТАШГА ОТСАНГИЗ

Кўнгилга келган сўз нур тутиб келса, Дўсту ёр эшиқдан гул тутиб келса, Бир коса бодани хур тутиб келса, Севги саройига ҳоҳон бўлардим. Йўқса ўз кўнгилига султон бўлардим.

Одамзотга боқиб офтобин кўрсам, Ҳар дилда ҳикматнинг қитобин кўрсам, Юрт ўғли тигдан тик шитобин кўрсам, Тиг бўлмасам ёвга қалқон бўлардим. Поклик деган сўзга посбон бўлардим.

Жилганинг йўлида жилво кўрмасам, Тупроқ тўғида тушош кўрмасам, Қўлларда кул титган косов кўрмасам, Оташга отсангиз омон бўлардим. Меҳр истаганга меъзон бўлардим.

Ишқ аҳли ишратнинг қули бўлмасам, Шайтонни юрмага йўли бўлмасам, Кўнгили гулҳанининг қули бўлмасам, Ўйланган дунёда ёмон бўлардим. Яхшисиз, яхшилар томон бўлардим.

Сабрдан сачраган садо синмаса, Остонамга келган гадо синмаса, Ҳаққинга айтилган дуо синмаса, Кўнгилидан қўқариб осмон бўлардим. Махмуд ўлдирсалар, омон бўлардим.

Махмуд ТОИРОВ

ЎҚИЛОН

(Боши 1-бетда)

Мен ёнимдаги чўпон ханжарим билан уни ёриб, митти илон-чаннинг жажжи юракчасини кўрдим. У секингина, бир меъёрада уяратди. Демак, илонча қоб ва бошқа илонлардек фаол ҳаракати чоғида табиатдаги ғайриқонуний қувватдан фойдаланади. Ўқ илон истаса митти ўқи тевизлига келиб, таёқча бар-икки сантиметр масофадан берида тўхтади, ёки ўша қатта тезликда 90° бурчак ҳосил қилиб чапга ёки ўнг томонга бурилиб кетиши мумкин эди. У учмиш даврида бош миёсининг оддий илонларга хос бошқарув бўлаги тормоқланган. Эҳтимол, шу боис ўлган. Юрагининг уриши эса табиий бир ҳол.

Хўш, ўқ илон ва бошқа фаол илонлар нотабиий ҳаракати чоғида ҳавода урадиган-зарба берадиган нуқтасига ўчиб бораётганда ҳозирги замон олимлари фикрича, иссиқлик тара-таётган нуқтани нишонга олади. Худди реактив самолётнинг отган ракетаси "душман" самолёти чиқараётган иссиқлик ор-қали нишонни топиб олганидек. Илонлар дунёни негатив ҳолатда қўриб, миёсида сониянинг мингдан бир улусида қабул қилиб, пойлайди. Табиатдаги жисмларни фақат ультратовуш юбориб, тасаввур қилишга камида 4-5 дақиқа вақт керак. Илонларда кўз бор. Улар бошқачароқ кўради. Эшитиш қобили-яти ҳам бошқача. Ернинг қай даражада тебранишини танаси-даги минглаб антенчалар ёрдамида хис қилади. Эшитиб, ахборот олиш қуввати инсонларникидан минг марта кам бўли-ши билан, хабарни ишлаб чиқиш, тасаввур қилиш қуввати минг баравар устундир. Ақс ҳолда, илонлар ер юзини инсонлар забт этган замонда қирлиб, йўқолиб кетиши мумкин эди. Жисм-ларни қўриб, уларнинг қай даражада гўзал эканидан ҳар бир инсон ўзича завқланади. Ақлдан озган инсон, қўтирган ит, ҳайвон наздида ҳаммиша жисмлар аралаш-қуралаш бўлиб, рангу тасвирлар мазмунни йўқолади. Соғлом одам, ҳайвонлар эса қобилиятига қараб, эҳтиёжига қараб, қўриш қобилиятига эга бўлади.

Қўрилонлардан "Қалтамор" ҳаммага маълум. Доривор экан, деб оқиз, нимжон, қичкинагина илончани тутиб олиб, еб тугатиб юборган одамлар ўта заҳарли бўлган "Қалтамор"га рангдош илонларни еб, заҳарланиш хавфи кун сайин ортиб борапти.

Табиатнинг ажойиб, гўзал, ноёб жонзоти бўлиши илонлар-ни кўрганда ўлдирмай, аяшашига имкон беришини керак. Эҳтимол, ўшанда улар ҳаракатидаги нотабиий ҳолатлар саба-бини ўрганиш имкони туғилар.

Исоқ САТТОРОВ

"АЛКАТЕЛ" ЯККАБОҒДА

Яқин кунларда Якка-боғ шаҳрида 2 минг 500 нафар, Яккабоғ кўрғонига эса минг на-фар абонентга хизмат кўрсатишга мўлжал-ланган Германиядаги "Алкатель" фирмаси-нинг С-12 русумли за-монавий станциялари ўрнатилади.

—Бугунги кунда фили-лимиз томонидан бир қан-ча ишлар амалга ошири-ляпти, -деди "Қашқадарё-телеком" шўъба қорхонаси

ЭЗГУЛИК

туман филиалининг бош-лиги Нурмаҳмад Эраҳма-тов. — Жумладан, Шаҳри-сабз ва Қарши шаҳарлари билан алоқа қилиш учун 24 метрли антенналар ўрна-тилди, марказий АТС дан жойларга бораётган ерос-ти қувурлари таъмирла-ниб, уларга шиша толали кабеллар ётқизилди. Белгиланган режага қўра, мустақиллик кунига "Ал-кател" мутахассислари ке-либ, рақамли автомат те-лефон станцияларини иш-га туширишади. Бу де-гани, жорий йилнинг ўзи-даёқ Яккабоғ тумани аҳолиси жаҳон андозала-рига мос телефон хизма-тидан фойдаланишади.

Қашқадарё вилояти, "Туркистон-пресс"

2001 йил - оналар ва болалар йили

БОЛА ЁШИДАН

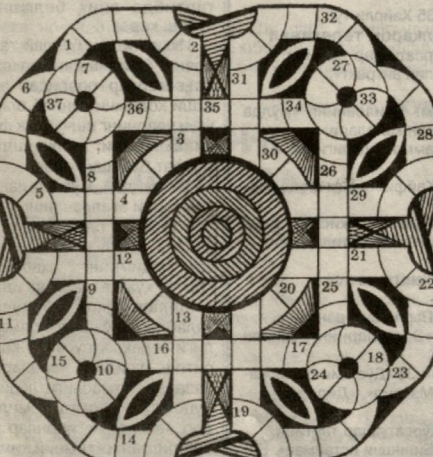

Богча деган маскан ўз даврининг маҳсули сифатида ҳаётимизга кириб келди. Бу ерда болалар ўзаро мулоқот-ни ўрганади, илк тарбияни олади.

Косонсой туманидаги "8 март" номли богчада 150 на-фар болажонлар тарбияланади. 10 нафар мураббий билан болаларга меҳр улушаётган Зоҳидохон Абдуллаева ўли-қизларининг зукко ва билимдон бўлиб ўлғайишини истай-ди. Богчада 40 йилдан буён тарбиячи ҳамшира бўлиб ишлайётган Ойимхон Турсунова эса болажонларнинг со-ғлом ва дурқун бўлиб ўлғайиши учун ҳамшира парвона.

П.АҚБАРОВ олган сурат.

БОШҚОТИРМА:

1.Қашқадарё вилоятидаги ту-ман. 2.Мактуб. 3.Игна баргли дарахт. 4.Хўл мева. 5.Кўчат ту-пини сийраклаштириб, қайта экиш. 6.Кучли ёғин. 7.Дуққакли экин. 8.Тиканли чўл гёҳи. 9.Сарик тўп гулли ўт. 10.Шифобахш, заҳарли ёввойи ўсимлик. 11.Атрофи де-вор билан ўралган ҳовли-жой. 12.Қийматини шу заҳоти тўлаб амалга оширилмаган савдо. 13.Пустлог зиравор сифатида ишлатилмаган жануб ўсимлиги. 14.Сўз устаси. 15.Фарғона во-дийсидаги тарихий шаҳар. 16.Икки-уч ёшдаги қорамол. 17.Бошқокли экин. 18.Майда, қизил, нордон мевали бутта ўсимлиги. 19. Миллий ширин-лик. 20.Пиширилган истеъмол учун тайёрланган нарса. 21.Аса-лари ўзи ишлаб чиқариб уя қура-диган модда. 22.Богдорчилик

ҳосили. 23.Хушбўй суюқлик. 24.Турқум мавзу. 25.Миллий таом. 26.Дарактининг ёш тармоғи. 27.Экинчи ўриб-йиғиб олинган майдон. 28.Ток туғи қисми. 29.Хўл мева. 30.Жўҳори ҳосили ўзаги. 31.Маълум бир ишни ба-жаришда фойдаланиладиган қурол. 32.Молия муассасаси. 33.Жуфт тўқиллар турқумига берилган номдан ... кайтарувчи. 34.Арава қисми. 35.Кишининг ўз қўли билан ёзилган исми-шари-фи. 36.Чорвадорлар манзили. 37.Бир ўрқали етакчи туя.

Тузувчи: Фозилжон ОРИПОВ.

20 ИЮЛДА БЕРИЛГАН БОШҚОТИРМА ЖАВОБЛАРИ:

Бўйига: 1.Жумла. 2.Укки. 4."Саида".

5.Замир. 7.Макр. 8.Рўмол. 9."Эколаш". 10.Мишаб. 14.Нордон. 15.Оройиш. 17.Атайин. 21.Барвақт. 22.Жо-намшўй. 23.Хонанда. 24.Қалбаки. 26.Аймок. 28.Дакан. 31.Ўйинчи. 32.Масала. 33.Оптика. 37.Мино-ра. 38.Қармоқ. 41.Қарам. 42.Шоира. 43.Авалл. 44.Устун. 46.Раис. 47.Шашъ.

ЭНИГА: 1.Жосус. 3.Истеҳзо. 6.Ом-бор. 11.Қоқан. 12.Аммиак. 13.Ляни. 16.Раво. 18.Ахрор. 19.Арабат. 20.Шахмат. 25.Анора. 27.Ногирон. 28.До-ира. 29.Иморат. 30.Баракка. 34.Қайқ. 35.Хўранда. 36.Но-пок. 39.Инглиз. 40.Маширқ. 42.Шилта. 45.Асир. 47.Шахс. 48.Азроил. 49.Европа. 50.Майса. 51."Махалла". 52.Енгин.

Телефонлар: 133-09-93 - 133-40-87 (факс), бош муҳаррир ўрин-босарлари — 133-16-27, 133-44-43, котибати — 136-56-26. Ижодий гуруҳлар: 136-56-21, 136-56-25, 136-54-42, реклама ва эълонлар — 136-56-30 (факс).

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ: Қорақалпоғистон Республикаси - 8-361-58-519-58; Андижон - 8-374-2-25-32-23; Бухоро - 8-365-22-648-22; Жиззах - 8-372-33-553-59; Наманган - 8-436-22-588-56; Самарқанд - 8-369-22-652-10; Фарғона - 8-369-22-652-10; Самарқанд - 8-366-233-00-52; Сурхондарё - 8-376-46-526-61; Сир-дарё - 8-367-225-41-73; Тошкент - 8-371-136-56-21; Хоразм - 8-362-22-640-80; Қаш-қадарё - 8-375-22-517-65.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТЕУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

Газета сешанба, пайшанба, жум-а кунлари чиқади

«Шарқ» нашриёт матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида босилди.

Манили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Газетамиздан мақолалар кўчириб босилганда «Қишлоқ ҳаёти»дан олинди деб қўрсатилсин.

Навбатчи: Т.ДОЛИЕВ